

Agrární komora ČR a Potravinářská komora ČR jednaly s premiérem o podpoře českých zemědělců a potravinářů

2.2.2023 - Helena Kavanová | Potravinářská komora ČR

Prudký nárůst cen potravin, vysoké ceny elektřiny a plynu, stále se zvyšující náklady zemědělců a potravinářů a nedostatek pracovníků v oboru. To jsou témata, o kterých dnes diskutovali s premiérem Petrem Fialou v sídle Úřadu vlády České republiky ve Strakově akademii zástupci zemědělců a potravinářů, kteří vyrábějí 80 procent domácích potravin. Jednání se zúčastnili také ministr zemědělství Zdeněk Nekula, ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka a ministr financí Zbyněk Stanjura. Prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal a prezidentka Potravinářské komory České republiky Dana Večeřová tlumočili zástupcům vlády oprávněné obavy zemědělců a potravinářů o jejich budoucí uplatnění na domácím trhu.

Náklady v zemědělských a potravinářských podnicích vzrostly v loňském roce o desítky až stovky procent v meziročním srovnání. K nejvýznamnějším položkám, které se na prodražování zemědělské a potravinářské výroby podílely, jsou ceny energií. Vzhledem k omezeným možnostem promítnout tyto náklady do cen, za které prodávají své produkty, vyvstaly závažné až existenční problémy především podnikům s vysokou spotřebou. V zemědělství se jedná například o pěstování rajčat ve sklenících, sušení chmele či chov drůbeže.

„Vnímám složitost situace způsobenou výrazným nárůstem cen energií, pohonných hmot a hnojiv, které představují velkou část výdajů zemědělců. S ministry zemědělství Evropské unie jednáme o možnosti využití peněz z rozpočtu Unie, z tzv. zemědělské rezervy, k mimořádné podpoře nejvíce postižených oborů. Chci také připomenout, že zemědělci a potravináři mohou na rozvoj svého podnikání využívat národní podpory z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu. Ty mají větší multiplikační efekt, což znamená, že například dvě miliardy korun od státu vygenerují v zemědělství investice v objemu třináct miliard. Pokud jde o obchodní řetězce a obchodní přírážky, tak si myslím, že by nikdo neměl zneužívat současné situace k neúměrnému navyšování zisku. Věřím, že k větší transparentnosti trhu a možnostem lepších kontrol nekalých obchodních praktik přispěje novela zákona o významné tržní síle, která platí od začátku tohoto roku,“ uvádí **ministr zemědělství Zdeněk Nekula**.

„Zemědělcům alespoň částečně ubylo starostí, když se vláda rozhodla pomoci s drahými energiemi domácnostem i podnikům a přistoupila k zastropování cen. Tento krok ale znamenal úlevu jen na omezenou dobu a jen pro ty zemědělce, kterým skončila sjednaná cenová fixace už v průběhu loňského roku, zatímco většinu ostatních to čeká v průběhu letošního roku. Současně je třeba říct, že jiné země Evropské unie nastavily stropy pro ceny energií níže a pomohly tak svým pěstitelům a chovatelům dříve a ve větší míře, čímž jim na propojeném evropském trhu připsaly značnou konkurenční výhodu. Energie stále patří k nejvýznamnějším nákladovým položkám v zemědělské prvovýrobě. To znamená potenciálně velké problémy především v energeticky náročných odvětvích, a tím i riziko pro potravinovou bezpečnost České republiky, co se týká zajištění dodávek kvalitní české zeleniny, ovoce či produktů živočišné výroby za dostupné ceny pro obyvatele,“ říká **prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal**.

Přesto ceny potravin na pultech v průběhu loňského roku stoupaly a drtily rozpočty českých domácností. Tuzemský maloobchodní trh s potravinami je totiž velmi specifický. Některé studie uvádějí, že až 80 procent potravin nakoupí spotřebitel v supermarketech a hypermarketech zahraničních obchodních řetězců. Současně se prodá až 60 procent všech výrobků ve slevových akcích. Proto jsou obchodní přírážky na některé výrobky nepřiměřeně vysoké. Ceny zemědělců a potravinářů jsou pro spotřebitele přijatelné, ale marže řetězců ceny neúměrně navyšují. Spotřebitelé jsou tak nuceni šetřit a vyndávat z nákupních košíků kvalitní české potraviny, které vyměňují za levnější a předotované produkty dovezené ze zahraničí za cenu vyšší uhlíkové stopy, a významně také snižují objem nakoupených potravin.

Popsané skutečnosti ubírají zemědělským a potravinářským podnikům finanční prostředky, aby mohly investovat do inovací a nových technologií, zejména v souvislosti s energetickou soběstačností, a přivádějí je tak do tzv. začarovaného kruhu. Cestou ven může být omezení, či dokonce ukončení provozu podniků, což není v zájmu českých zemědělců, výrobců potravin, ani zákazníků.

„Jednou z možností jsou dlouhodobé, státem garantované úvěry s nízkým úrokem, aby podniky mohly investovat, nebo dotace úroků z úvěru či garance jistiny. To je velmi efektivní pomoc státu, běžná v řadě zemí Evropské unie,“ sděluje **prezidentka Potravinářské komory České republiky Dana Večeřová**. Současně Evropská komise klade na výrobce potravin stále větší nároky. Například od 1. 1. 2023 hradí potravináři poplatky za tzv. littering, což je úhrada za úklid jednorázových obalů, které spotřebitelé odhodí na ulici nebo do přírody, doplňuje prezidentka PK ČR Večeřová.

Na závěr jednání se všichni zúčastnění shodli na nutnosti výměny relevantních informací ohledně cen potravin z pohledu jednotlivých výrobních sektorů tak, aby nedocházelo k neoprávněnému zdražování pro spotřebitele.

<https://www.foodnet.cz/cs/aktuality/5767-agrarni-komora-cr-a-potravinarska-komora-cr-jednaly-s-premierem-o-podpore-ceskych-zemedelcu-a-potravinaru>